

Skomakra fäbodstuga i Väsbo, Ovanåker, där det fortfarande levs fäbodliv »på riktigt».

Än finns det "riktig" fäbodromantik

i Väsbo, Ovanåker fungerar 3 vallar

Näverlurarnas toner i sena sommarkvällen hörs inte längre i de stora skogarna och fäbodpigornas lockrop har alltså upphört. Vi läser i tidningarna om fäbodliv på rationell väg. Flera bönder slår ihop och ordnar gemensamma beten för sina kreatur och anställer skötare för sommaren. De har fina betesfällor på ett stort område och vid mjölkningen släpps djuren in två och två i ett skjul, där de mjölkas med maskin. Mjölkbilen kommer varje morgon och hämtar det, som producerats under ett dygn.

Vemdalsbönderna i Härjedalen har sina djur kollektivt på sina fäbodmarker. För några år sedan var sign. dit upp och träffade då på en järvsöpojke, som skötte 22 djur ensam vid en fäbodvall. Det var mitt i fjällvärlden några mil väster om Vemdalskalet. Med bil skjutsade de mjölken till mejeriet för varje dag. Inte är sånt fäbodliv?

»Kossorna! Kossorna, kom! Nyros! Gulla! Blenda! Hooohoo! Kom kossorna...!» En järnsköla med dov ton ekar mellan de grå, timrade husen. En grind knarrar, en dörr slås upp och in i det långa, låga sommarfäxet går en lång rad vita svartfläckiga kor och efter dem följer fem getter. Det är Elna Persson, som går före och lockar. Hon har varit fäbodpiga på den här vallen i flera år, och hon trivs med arbetet. Förut var hon vid en annan vall för varje sommar.

»GAMMALT» FÄBODLIV I OVANÅKER.

Fäbodlivet har alltså inte helt upphört i vårt landskap. Vid Väsbo i Ovanåker (två mil väster om Edsbyn efter Öjungsvägen) finns sex fäbodvallar med gärdesgår-

Getterna håller sig vid gårdsknuten hela dagen och pysslas om av fäbodpiggen Karin Sköldmark.

dar överallt och typiska fäbodstugor. Vid tre av dessa vallar har bönder från Roteberg sina djur över sommaren och de har en piga för varje besättning alldeles som förr i tiden. Utom kor har de även getter. Om vi går in i stugorna så är taket i »stösset» svart av rök, vilket ger en trevlig stämning. Vid den öppna spisen är det glöd under en gryta med messmör. I finrummet står säng-

arna uppbyggda med spetslakan och täcken i sprakande färger. Att sätta sig på en sådan säng är absolut förbjudet. Fäbodpiggen sover uppe på vinden, där det är friskt och skönt.

Redan klockan fem på morgonen är det dags att gå ut till korna. Mjölkningen tar lång tid, när det skall göras för hand. De kärnar smör, gör ost och kokar messmör. Förut har de skickat mjöl-

ken till mejeriet, men det är onödigt. Det finns avsättning för produkterna ändå. Blandosten (ko- och getmjölk tillsammans) har en strykande åtgång och »hemsmör» är alltid en efterfrågad vara. De flesta har fjällkor och de går ute på rent skogsbete. Djuren släpps ut vid åttatiden och kommer hem vid tretiden på eftermiddagen. I skogen är det gott om bete nu, när det inte finns hästar där, som plockar åt sig allt grönt.

Ännu finns det en del får, som går i skogen från tidiga våren till sena hösten. Getterna håller sig omkring vallarna hela dagarna och synes leva enbart av värme och sol.

När HT besökte Väsbo fäbod, frågade vi, om det lönade sig ekonomiskt att ha korna borta från gården i flera månader under den finaste betningsperioden. Det sades oss, att resultatet blev riktigt bra: mycket mjölk och fet mjölk. Foderkostnaderna blir ingenting, när korna går ute på rent skogsbete. Vid en bondgård blir det en lättnad att bli fria kreaturen några veckor och enbart detta ärv ärt åtskilliga kronor. Fäbodpigorna kan däremot få det rätt besvärligt ibland, när korna ligger borta under svamptiden. De kommer inte hem till kvällen, och ibland får de mjölka på eftermiddag. Även detta hör till fäbodromantiken. Under mörka kvällar på senhösten kan man få höra lockrop och långt inne i skogen råmar korna till svar.